

Roll No.

[2]

D-3321

D-3321

**B. A. (Classics) (Part I)
EXAMINATION, 2020**

**(Foundation Course)
SANSKRIT LANGUAGE**

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 75

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

1. (क) अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः व्याख्या विधेयाः— 20
- (i) लभेत सिकतासु तैलमपि यत्नतः पीडयन्,
पिबेच्च मृगतृष्णिकासु सलिलं पिपासार्दितिः।
कदाचिदपि पर्यटञ्छविषाणमासादयेत्,
न तु प्रतिनिविष्टमूर्खजनचित्तमाराधयेत् ॥
- (ii) शक्यो वारयितुं जलेन हुतभुक् छत्रेण सूर्यातपो,
नागेन्द्रो निशिताङ्कुशेन समदौ दण्डेन गोगर्दभौ।
व्याधिर्भेषजसंग्रहैश्च विविधैर्मन्त्रप्रयोगैर्विषः,
सर्वस्यौषधमस्ति शास्त्रविहितं मूर्खस्य नास्त्यौषधम् ॥

(A-30) P. T. O.

- (iii) प्रारभ्यते न खलु विघ्नभयेन नीचेः,
प्रारभ्य विघ्नविहता विरमन्ति मध्याः।
विघ्नैः पुनः पुनरपि प्रतिहन्यमानाः,
प्रारभ्य चोत्तमजना न परित्यजन्ति ॥
- (iv) सत्याऽनृता च परुषा प्रियवादिनी च,
हिंस्त्रा दयालुरपि चाऽर्थपरा बदान्या।
नित्यव्यया प्रचुरनित्यधनागमा च,
वेशाङ्गनेव नृपनीतिरनैकरूपा ॥

- (ख) निम्नाङ्कितेषु कस्यचिद् एकस्य अनुवादो विधेयः— 10
- (i) पापान्निवारयति योजयते हिताय,
गुह्यं निगूहति गुणान्प्रकटीकरोति।
आपद्गतं च न जहाति, ददाति काले,
सन्मित्रलक्षणमिदं प्रवदन्ति सन्तः ॥
- (ii) क्वचित् भूमौ शय्या क्वचिदपि च पर्यङ्कशयनः,
क्वचिच्छाकाहारी, क्वचिदपि च शाल्योदनरुचिः।
क्वचित्कन्धाधारी क्वचिदपि च दिव्याम्बरधरो,
मनस्वी कार्यार्थी न गणयति दुःखं न च सुखम् ॥

(A-30)

- (iii) निन्दन्तु नीतिनिपुणा यदि वा स्तुवन्तु,
लक्ष्मीः समाविशतु गच्छतु वा यथेष्टम् ।
अद्यैव वा मरणमस्तु, युगान्तरे वा,
न्याय्यात्पथः प्रविचलन्ति पदं न धीराः ॥

2. आधुनिकजीवने नीतिशतकस्य उपयोगिता प्रतिपादनीया । 20

अथवा

नीतिकाव्येषु नीतिशतकस्य महत्त्वं प्रतिपादनीयम् ।

3. (क) म्नांकितेषु केषाञ्चित् पञ्चानां संस्कृतभाषामनुवादो विधेयः— 10

- (i) तू सत्य बोलता है ।
(ii) सब बालक हँसते हैं ।
(iii) मैं पाठशाला जाता हूँ ।
(iv) उसे गेंद खेलना चाहिए ।
(v) वह बालक की रक्षा करेगा ।
(vi) उसने भोजन खाया ।
(vii) वह पत्र लिखे ।
(viii) पुत्र पिता को नमस्कार करता है ।
(ix) तीन आदमी खाना खाते हैं ।
(x) हम सब मनुष्य हैं ।

(ख) निम्नाङ्कितेषु केषाञ्चित् पञ्चानां वाक्यशुद्धिर्विधेया— 10

- (i) त्वं राजस्य रक्षसि ।
(ii) युवां पुस्तकं पठसि ।

- (iii) अहम् अत्र स्थामि ।
(iv) रामं ग्रामः गच्छन्ति ।
(v) बालकौ विद्यालयं गच्छन्ति ।
(vi) चत्वारः बालका आगच्छति ।
(vii) भवान् आगच्छसि ।
(viii) त्वम् असत्यं न वदतु ।
(ix) स कन्याया अरक्षत् ।
(x) अलं विवादस्य ।

(ग) निम्नाङ्कितेषु केषाञ्चित् पञ्चानां चत्वारः पर्यायवाचिशब्दा लेखनीयाः— 5

- (i) लक्ष्मी
(ii) हरिः
(iii) तेजः
(iv) वायुः
(v) मेघः
(vi) नीरः
(vii) गजः
(viii) मयूरः
(ix) शिवः
(x) पार्वती